

Review of the book Het bestaan van God, R.G. Swinburne, 1997, 902660663X

Sarot, M.

Published in:
Nederlands Theologisch Tijdschrift

Publication date:
1999

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Sarot, M. (1999). Review of the book Het bestaan van God, R.G. Swinburne, 1997, 902660663X. *Nederlands Theologisch Tijdschrift*, 53(1), 76-77.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Preprint

Nicholas Wolterstorff, *Van zekerheid naar trouw: Christen-zijn en de wetenschap in een postmoderne cultuur*, Zoetermeer, Boekencentrum, 1996; 128 pp., f29,90, ISBN 9023918606;

Richard Swinburne, *Het bestaan van God*, Nijkerk, Callenbach, 1997; 159 pp., f34,90, ISBN 902660663X;

Peter Vardy, *Het raadsel van God*, Nijkerk, Callenbach, 1997; 240 pp., f34,90, ISBN 9026606664;

Keith Ward, *God, toeval en noodzaak*, Baarn, Ten Have, 1997; 240 pp., f34,90, ISBN 9025947093.

Terwijl het continentaal-Europese wijsgerige denken over God zich in Nederland allang een markt verworven heeft, was er tot voor kort nauwelijks aandacht voor de Engels-Amerikaanse analytische traditie. Liefhebbers konden in het Nederlandse taalgebied alleen terecht bij de 'Utrechtse' verwerking van deze traditie door Brümmer, Vos en hun leerlingen. Met een reeks vertalingen van werk van belangrijke auteurs uit de analytische godsdienstwijsbegeerte komt aan deze ongewenste situatie een eind. Richard Swinburne laat in *Het bestaan van God* – geen vertaling van *The Existence of God*, maar van *Is there a God?*, een beknopte popularisering van het eerstgenoemde werk – zien, dat de natuurwetenschappen geloof in God niet alleen niet uitsluiten, meer er zelfs redenen voor geven. Zijn conclusie luidt 'dat het bestaan van de wereld en de ordelijke inrichting en fijne afstemming daarvan; het bestaan van bewuste mensen op de wereld met voorbeschikte kansen om zichzelf, elkaar en de wereld te vormen; historisch bewijsmateriaal met betrekking tot wonderen in verband met menselijke behoeften en gebeden, met name in verband met de stichting van het christendom, aangevuld ten slotte met het feit dat kennelijk miljoenen zijn aanwezigheid ervaren hebben, het aanmerkelijk waarschijnlijker maken dat er een God bestaat dan niet' (152-153). Swinburne toont zich zo een typisch modern denker, die uitgaande van het meer zekere naar het minder zekere toe redeneert. Nicholas Wolterstorff daarentegen is veeleer postmodern. Hij laat de zekerheid van Swinburnes funderingsdenken achter zich, omarmt de perspectiviteit van *alle* wetenschap, en pleit voor de beoefening van wetenschap vanuit de trouw aan een christelijk perspectief. *Van zekerheid naar trouw* is de programmatische titel van een selectie van – deels niet eerder gepubliceerde – opstellen, die Bart Cusveller uit het werk van Wolterstorff koos. Ook Keith Ward schrijft in *God, toeval en noodzaak* over de verhouding van geloof en wetenschap. Hij keert zich met name tegen natuurwetenschappers die 'religieuze overtuigingen belachelijk maken en ... voor de rechtvaardiging van hun aanvallen een beroep doen op hun eigen wetenschappelijke werk' (14). Ward laat zien dat deze wetenschappers (onder wie Stephen Hawking en Richard Dawkins) in hun bespreking van godsdienstige posities niet veel meer doen dan vooroordelen spuien, die op geen enkele manier uit hun wetenschappelijk werk volgen. Evenals Swinburne is Ward van mening, 'dat een theïstische interpretatie ... van de ontdekkingen van de natuurwetenschappen verreweg de redelijkste is' (17). Een veelgehoord bezwaar tegen het werk van Swinburne ondervangt Ward door duidelijk te onderscheiden tussen geloof in God en wetenschappelijke hypothesen (hfst.5).

Ook het laatste hier aan te kondigen boek gaat in op de verhouding van natuurwetenschap en geloof, al gebeurt dat hier (bijv. 33, 36) meer zijdelings. Peter Vardy geeft in *The Puzzle of God* een inleiding in de wijsgerige Godsleer en de religieuze kenleer, en maakt inzichtelijk hoe de verschillende stukjes van de 'puzzel' ('raadsel' vind ik in dit verband niet zo'n geslaagde vertaling) samenhangen. Hij onderscheidt steeds tussen vier verschillende visies (twee realistische, waarvan de ene aanneemt dat God tijdloos bestaat en de andere dat God in de tijd bestaat; een derde, die Vardy ook realistisch noemt, maar die het spreken over God op laat gaan in het spreken over een alternatieve levensstijl; en een vierde, die anti-realistisch

is), en laat goed de innerlijke logica van elk van deze visies zien. Daarbij vermijdt hij bewust, te veel van zijn eigen opvattingen prijs te geven. Vardy's popularisering is ongeëvenaard: helder, maar toch nergens simplistisch. Ondanks enkele oneffenheden in de vertaling is dit een zeer goed boekje.

Marcel Sarot